

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ได้ระบุไว้ว่าการศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานของวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หมวดที่ 4 มาตราที่ 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและตามศักยภาพ และมาตราที่ 24 ระบุไว้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 5-22)

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวในมาตรา 27 ทำให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ การเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน เป็น 8 กลุ่มสาระ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็น

พื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทาง จิตใจ ร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ สามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สามารถพัฒนา สังคมและสิ่งแวดล้อมได้ รวมทั้งมุ่งให้สามารถใช้ความรู้ที่ได้รับ มาสร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติและโลก ตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542ก : 5)

สำหรับการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ซึ่งเป็นกลุ่มสาระความรู้ที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ มีการนำวิทยาการแขนงต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมกับ สาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระ ภูมิศาสตร์ เข้าด้วยกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 16) นอกจากนี้ยังออกแบบมาเพื่อส่งเสริม ศักยภาพการเป็นพลเมืองดีของสังคม ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาให้เป็นพลเมืองดี มีประสิทธิภาพ ในการ สร้างสันติสุขและความมั่นคงในการดำรงชีวิตของตนเอง สังคมและโลก ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ทางสังคม เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์ การจัดระบบ ขององค์การต่างๆ การนำความรู้ไปแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน สามารถปรับตัวเข้ากับ สิ่งแวดล้อม เป็นพลเมืองดี ติดตามข่าวสาร และสถานการณ์รอบๆ ตัว เป็นคนทันเหตุการณ์ ทัน โลก ฝึกให้ผู้เรียนมีศรัทธา และยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติ ตามหลักคำสอนของศาสนา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีชีวิตที่สงบสุข จิตใจเบิกบาน แจ่มใส มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีเหตุมีผล และทำให้สังคม มีความสงบเรียบร้อยและพัฒนาต่อไป (วันเพ็ญ วรณโกมล, 2544 : 3-6)

ในการปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง เริ่มตั้งแต่ระดับ โรงเรียนจนถึงระดับประเทศ โดยดูจาก รายงานสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2548 ของสำนักงานผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 ในรายวิชาสังคมศึกษา พบว่าภาพรวม ระดับประเทศคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 42.44 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานคะแนนการสอบ O-net ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 38.81 เท่านั้น

จากปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมต่ำ ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาหาวิธีการเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จากการศึกษาค้นคว้าหลักการ เรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 47) และ จากงานวิจัยหลายฉบับ พบว่าการวิธีสอนแบบร่วมมือ เทคนิค TGT ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนสูงขึ้น เช่น ผลการศึกษาของ ปฏิมา ธิกุลวงษ์ (2548 : 111 - 121) พบว่านักเรียนที่

ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค TGT มีผลการเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนปกติ สอดคล้องกับ ทิวาพร อุณยเกียรติ (2547:103-107) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD,TGT) พบว่าผลการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่จัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการศึกษาของศิริพร คำภักดี (2549 :108-116) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคกลุ่มแข่งขัน (TGT) มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาของสุชานนท์ ไชธรรม (2551 : 74-79) ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้ทีมการแข่งขัน (TGT) กับเรื่อง รูปเรขาคณิตสามมิติ และปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ผลการศึกษาของอนันต์ ศรีวรรณะ (2551 : 73-77) จัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะ โดยประยุกต์ใช้เทคนิค TGT เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะ โดยประยุกต์ใช้เทคนิค TGT มีค่าเฉลี่ยด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนเช่นกัน

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทดลองใช้วิธีการเรียนรู้ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT มาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่อง อุทยานแห่งชาติราชวิถี สังกัดกรมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพราะเป็นรูปแบบการเรียนที่เน้นสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์สูงสุดของการเรียน โดยเน้นการเรียนรู้แบบแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน แต่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้นแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม และเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในจุดประสงค์ที่ต้องการให้กลุ่มศึกษา ประเด็นหรือปัญหา ที่มีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียว หรือมีคำตอบถูกต้องที่ชัดเจน โดยผลการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางให้ครูผู้สอน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อุष्ภาคเนย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT กับ การเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค TGT

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อุष्ภาคเนย์ สูงกว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากกลุ่มประชากรห้องเรียนละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างอีกครั้งเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยกำหนดให้

- กลุ่มทดลอง เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT
- กลุ่มควบคุม เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

- 2.1.1 การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT
- 2.1.2 การเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อุष्ภาคเนย์ ของ นักเรียนที่เรียนโดยการ เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT กับนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT

3. ระยะเวลาในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 15 ชั่วโมง ครั้งละ 1 ชั่วโมง โดย ทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของวิจัยครั้งนี้ไว้ ดังนี้

เทคนิค TGT หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค TGT (Team Games Tournament) โดยตั้งเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT ตามแนวของ นักวิชาการ ดังนี้ 1) ไสว พักขาว 2) ทิศนา แคมมณี 3) สมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ 4) วัชร เล่าเรียนดี 5) สนอง อินละคร และ 6) วัฒนาพร ระงับทุกข์ คือ แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 3 คน แต่ละกลุ่มจะ ประกอบไปด้วยสมาชิกที่ความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตรา 1:1:1 เน้นความ รับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่มแล้วให้นักเรียนได้ร่วมมือกันตอบปัญหา โดยนักเรียนของแต่ละ กลุ่มจะแข่งขันกับสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ ที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการ แข่งขันมารวมกันเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัล โดยจัด กิจกรรม เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นเตรียมผู้เรียน ขั้นสอน ขั้นกิจกรรม ขั้นการแข่งขัน ขั้นสรุป ประเมินผลและมอบรางวัล

การเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ โดย 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุปบทเรียน ขั้นวัดและประเมินผล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนสอบ ที่วัดด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เรื่อง อุष्ภาคเนย์ วิชา ส 31101 สังคมศึกษา

อุष्ภาคเนย์ หมายถึง หน่วยการเรียนรู้ในรายวิชา ส31101 สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 สาระภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนที่เรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT

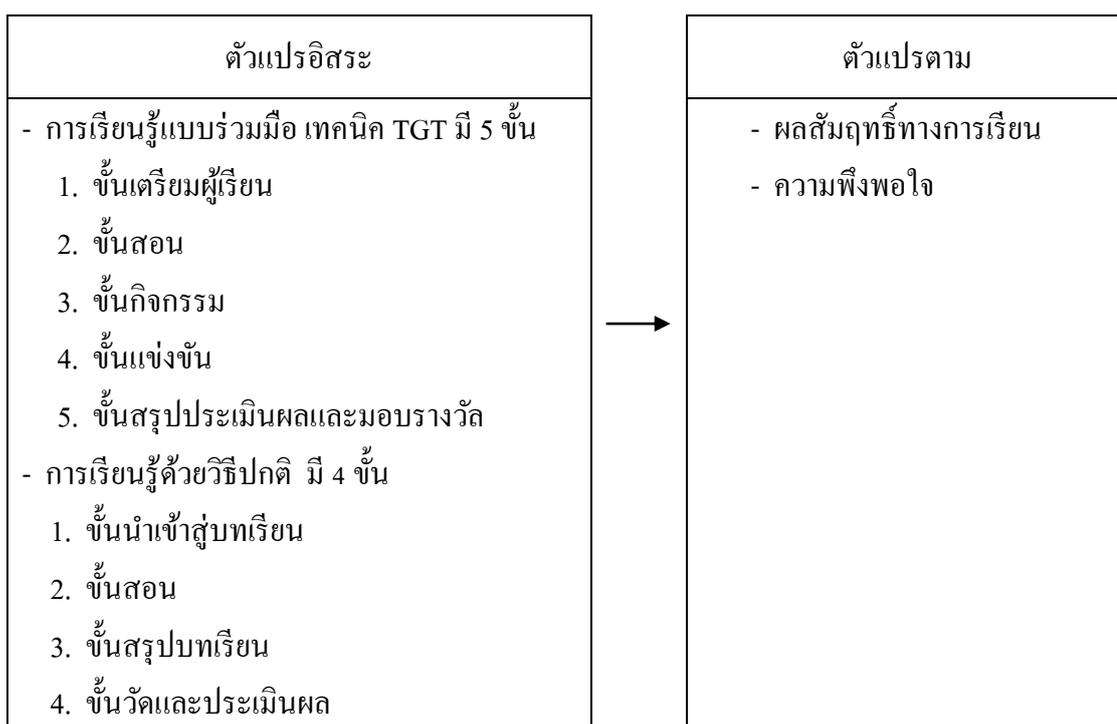
กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค TGT

กรอบความคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT ของนักวิชาการต่อไปนี้ 1) ไสว พักขาว 2) ทิศนา เขมมณี 3) สมศักดิ์ ภู่วิภาวรรณ 4) วัชรานันท์ เกษมณี 5) สนอง อินละคร และ 6) วัฒนาพร ระวังบุคช์

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัย มีประโยชน์สำหรับครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยทรายประชาสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น